

Fastfoodtuinen: snel klaar, maar niet klimaatbestendig

‘Een tuin is een proces dat vraagt om geduld’

Klimaatverandering dwingt ons om anders te kijken naar de manier waarop tuinen worden ontworpen en onderhouden. Extreme regenval, langere periodes van droogte en extreme temperaturen stellen hoveniers en tuinontwerpers voor nieuwe uitdagingen. Volgens Dolf Houtman, eigenaar van de OntwerpAcademie, vraagt dit om een fundamentele omslag in denken. ‘Een tuin is een levend ecosysteem, niet per se een verlengstuk van de woonkamer.’

Auteur: Fleur Dil

De aanleg van tuinen heeft veel weg van fastfood vindt Houtman: snel resultaat, veel spullen, weinig geduld, zonder echt rekening te houden met de specifieke groeiplaatsomstandigheden en de daarmee samenhangende ecologische processen. ‘We moeten terug naar authentieke oplossingen en accepteren dat een tuin nooit af is. Een tuin is een proces dat vraagt om geduld,’ legt hij uit. Om beter begrip te krijgen van welke processen zoal spelen, wijst hij op de tentoonstelling ‘Tuinen van de toekomst’ in Het Nieuwe Instituut in Rotterdam. Dit begrip is noodzakelijk om die omslag te kunnen maken. ‘Alle tuinen in Nederland samen beslaan tien keer de oppervlakte van de Veluwe. Dus het gaat echt ergens over.’

De rol van hoveniers

De weg naar een klimaatadaptieve tuin lijkt simpel: hoe groener de tuin, hoe beter bestand tegen klimaatverandering. ‘Groen werkt als een spons; er wordt veel water in beplanting opgevangen. Dat is echt fors,’ benadrukt Houtman. De praktijk blijkt een stuk weerbarstiger, weet ook Houtman. Hij ziet daarbij een cruciale rol voor hoveniers weggelegd: ‘Het inrichten van een tuin gaat verder dan domweg uitvoeren wat de klant vraagt. Doorvragen bij de klant helpt om de achterliggende motieven van klanten te begrijpen. Pas dan kun je een twist maken in die tuin en wijzen op andere mogelijkheden die veel beter passen bij die plek. Dat is belangrijk omdat daar ook de klimatologische winst zit.’

Voor een klimaatadaptieve tuin is een goed tuinontwerp cruciaal. Houtman pleit dan ook voor samenwerking tussen hoveniers en ontwerpers. ‘Hoveniers en ontwerpers heb-

ben ieder hun eigen expertise. Ze zouden elkaar eerder moeten opzoeken, om samen te werken en samen oplossingen te vinden die verder gaan dan alleen een esthetisch plaatje.’ Die samenwerking is cruciaal, vindt Houtman, omdat de problemen rondom klimaatadaptatie alleen maar nijpender worden.

Praktische adviezen

Voor hoveniers die concreet aan de slag willen, heeft Houtman enkele adviezen. ‘Neem de tuin, lees: de groeiplaatsomstandigheden, zoals je die aantreft als uitgangspunt en selecteer beplanting die aansluit bij die specifieke omstandigheden. Creëer gelaagdheid door kruidachtigen, heesters en bomen te combine-

ren in een beplantingssysteem waarbij de planten op elkaar aangewezen zijn.’ Houtman benadrukt het belang van bomen: ‘De waarde van bomen is nauwelijks te overschatten. Een boom verdampt water, waardoor de temperatuur veel aangenamer wordt. Tegelijkertijd bevordert het de biodiversiteit.’ Minimaliseer verharding door stenen te vervangen voor groen of halfverharding en denk, als het even kan, in natuurlijke kringlopen. ‘Eigenlijk betekent klimaatadaptief handelen dat je de tuin beschouwt als een gesloten kringloop. Laat dus afgefallen blad liggen om de bodem te voeden en water vast te houden.’ Klimaatadaptatie vraagt volgens Houtman om een paradigmaverschuiving. ‘We moeten de tuin behandelen als een levend ecosysteem. Dan kun je ook die regenton, afvoergootjes en het computergestuurd beregeningssysteem achterwege laten. Klimaatadaptief betekent dat je een tuin hebt die met minimale middelen in stand te houden is en waar je kostbare installaties niet per se nodig hebt.’

In deze 35 jaar oude tuin wordt blad en snoeihout verwerkt in de borders.

Dolf Houtman ‘Eigenlijk betekent klimaatadaptief handelen dat je de tuin beschouwt als een gesloten kringloop’